

Specialkurs i historia och samhällslära / Gnet / vårterminen, läsåret 2026-2027

Mänskliga rättigheternas utveckling och nutida läge

Kursbeskrivning

Kursen riktar sig till studerande som är intresserade av att få en djupare insyn i de mänskliga rättigheternas utveckling och hur läget ser ut för dessa i olika delar av världen nuförtiden. Kursen är riktad främst till andra eller tredje årets gymnasiestuderande. Det önskas att studerandena har redan gjort kurserna Hi1 och Hi2 samt SL1, eller innehar motsvarande kunskaper.

Kursens mål

Kursens mål är att studerande ska: - få en bred överblick av mänskliga rättigheternas principer, om hur de kommit till, samt kunna söka jämförande information om dem; - förstå sina möjligheter att påverka och kunna agera som en världsmedborgare inom ramen för de mänskliga rättigheterna på nationellt och internationellt plan; - kunna analysera fördelar och nackdelar, möjligheter och utmaningar med arbetet inom området mänskliga rättigheter medför inom medborgarorganisationer, Europarådet, EU och FN; - kunna bedöma hur mänskliga rättigheter påverkar oss själva och Finlands lagstiftning; - kunna känna igen och analysera hot mot mänskliga rättigheter och känna till metoder att motarbeta hoten.

Centralt innehåll

Under kursen strävar vi efter att skapa en helhetsbild av den historiska utvecklingen och de viktigaste framtida utmaningarna som gäller mänskliga rättigheter. Vi går igenom den historiska utvecklingen av rättigheterna, och börjar kursen med kort översikt av utvecklingen från Hammurabis lag till Förenta staternas självständighetsdeklaration.

En mer gedigen genomgång gör vi av de senaste tvåhundra årens utveckling. Vi fördjupar oss mera i detalj i Förenta Nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna från 1948 och den Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter. Vi bekantar oss med andra till ämnesområdet hörande konventioner och deklamationer, såsom FN:s konvention om barnets rättigheter från 1989, Istanbulavtalet (Europeiska avtalet om våld mot kvinnor) och Jakartadeklarationen (1997) om rätt till hälsovård. Vi går igenom även den nyaste lagstiftningen i Finland. Den senaste tidens polarisering i den internationella politiken behandlas ur de mänskliga rättigheternas synpunkt i slutet av kursen med en studie-enhet om ämnet.

Arbetsätt

Kursens huvudsakliga utförande sker medelst essäuppgifter, totalt 18 studie-enheter vilka omfattar att läsa och svara skriftligt på ett par frågor. Dessutom har kursen två obligatoriska distansföreläsningar och ett abittiprov. De skriftliga uppgifterna som ges till studerandena i samband med varje studie-enhet måndagar och onsdagar, totalt två per vecka skall lämnas in senast samma veckas söndag kl 23.59. Vid behov kan studerande få rätt till annan tidtabell på begäran (ex. resa / sjukfråvaro som förhindrar även annat skolarbete).

Läromaterial

I kursen ingår som material internationella avtal samt olika artiklar som skall läsas till de delar som anges under kursen. Materialet delas ut av läraren under kursens gång i form av pdf-filer samt länkar till artiklar och annat i ämnet.

Kurskrav

Deltagaren skall göra alla uppgifter som hör till kursen inom utsatt tid.

Bedömning

- Studerandes förmåga att uttrycka och analysera människorättsfrågor;
- Studerandes förmåga att kunna se missinformation och kunna försvara människorättsprinciper;
- Studerandes förmåga att se problematiken i lagstiftning som missgynnar människorättsprinciper;
- Studerandes skriftliga färdigheter inom ämnet.

Kursen bedöms med siffervitsord.

För varje studie-enhet kan studerande få max 100 poäng, totalt 1800 poäng och för abitti-provet 100 poäng vilken räknas dubbelt, således totalt 2000 poäng.

För godkänt vitsord (5) behövs 790 poäng. Vitsordsgränserna var läsåret 2025-26 följande: 790 p = 5; 1015p = 6; 1250p = 7; 1475p = 8; 1700p = 9 och 1850p = 10.

Lärare: Tanja von Knorring; tanja.knorring@samskolan.fi